

סימן א. בדין נאמנות הרועה, לה ע"א - ע"ב

מתני'. כל המזמין הראויין לבא בידי אדם, רועי ישראל – נאמנין, רועים כהנים – אינן נאמנין, רשב"ג אומר: נאמן הוא על של חבירו, ואין נאמן על של עצמו, ר"מ אומר: החשוד על הדבר לא דנו ולא מעידו.

א. גמ'. ר' יוחנן זר' אלעזר, חד אמר: רועי ישראל בי כהנים – נאמנין, ללגימא לא חיישינן; רועי כהנים בי ישראל אין נאמנין, מימר אמר, כיון דקא טרחנא ביה – לא שביק לדידי ויחייב לאחרני, והוא הדין כהן לכהן – דחיישינן לגומלין;
ב. ואתא רבן שמעון בן גמליאל למימר: נאמן הוא על של חבירו ואינו נאמן על של עצמו,

ג. ואתא רבי מאיר למימר: החשוד על הדבר לא דנו ולא מעידו.

ד. וחד אמר: רועי ישראל והן כהנים נאמנין, מימר אמר לא שביק צורבא מרבנן ויחייב לדידי, רועי כהנים והן ישראל – אינן נאמנין, דחיישינן ללגימא, וכ"ש כהן לכהן [דלא] – דחיישינן לגומלין וחיישינן ללגימא,

ה. ואתא ר"ש למימר: נאמן על של חבירו ואינו נאמן על של עצמו,

ו. ואתא ר"מ למימר: החשוד על הדבר לא דנו ולא מעידו.

ז. בשלמא למ"ד רועי ישראל והן כהנים – נאמנין, היינו דאתא ר"מ למימר: החשוד על הדבר לא דנו ולא מעידו, אלא למ"ד רועי כהנים בי ישראל – אין נאמנין מאי אתא ר"מ לאשמועינן? היינו ת"ק!

ח. איכא בינייהו דר' יהושע בן קפוסאי, דתניא, רבי יהושע בן קפוסאי אומר: בכור בי כהן – צריך שנים מן השוק להעיד עליו, רשב"ג אומר: אפי' בנו אפי' בתו, ר' יוסי אומר: אפי' עשרה והן בני ביתו אין מעידין עליו.

דין נאמנות הרועה תלוי בארבעה משתנים :

א. הרועה [כהן / ישראל]

ב. הבעלים [כהן / ישראל]

ג. מחלוקת התנאים במשנה [ת"ק / רשב"ג / ר"מ]

ד. מחלוקת האמוראים [רבי יוחנן / רבי אלעזר]

מחלוקת האמוראים (המשתנה הרביעי) נוגעת לשלושת המשתנים הקודמים. האמוראים נחלקו בשיטתו של ת"ק. שני האמוראים מודים שלת"ק הדין תלוי במשתנה מסוים, ונחלקו על זהות המשתנה :

לחד מ"ד הדין לת"ק תלוי במשתנה הראשון.

לחד מ"ד הדין לת"ק תלוי במשתנה השני.

בשיטותיהם של רשב"ג ור"מ לא נחלקו האמוראים.

שיטת ת"ק (למ"ד השני)

רועה כהן	בעלים כהן	בעלים ישראל
נאמן		
רועה ישראל		נאמן

שיטת ת"ק (למ"ד הראשון)

רועה כהן	בעלים כהן	בעלים ישראל
רועה ישראל	נאמן	נאמן

שיטת ר"מ

בעלים כהן	בעלים ישראל	
		רועה כהן
נאמן	נאמן	רועה ישראל

שיטת רשב"ג

בעלים כהן	בעלים ישראל	
נאמן	נאמן	רועה כהן
נאמן	נאמן	רועה ישראל

סעיפים א-ג, המ"ד הראשון :

סעיף א – טבלה ימנית עליונה
 סעיף ב – טבלה ימנית תחתונה
 סעיף ג – טבלה שמאלית תחתונה

סעיפים ד-ו, המ"ד השני :

סעיף ד – טבלה שמאלית עליונה
 סעיף ה – טבלה ימנית תחתונה
 סעיף ו – טבלה שמאלית תחתונה

סעיפים ז-ח, היחס בין ת"ק לר"מ

לפי המ"ד השני המחלי בין ת"ק לר"מ ברורה : הם נחלקו בשתי משבצות הביניים. ברם, לפי המ"ד הראשון אין חילוק בין הטבלאות של שני התנאים, אלא שנחלקו בנקודה אחרת, שלא באה לידי ביטוי בטבלה : לת"ק כהן שאינו רועה כשר להעיד, ואילו לר"מ כל כהן פסול.